MOGUĆI MODELI PROMENE VISINE PENZIJA I EFEKAT NA PIO FOND

Šemsudin Plojović, prof. dr

Internacionalni – Univerzitet u Novom Pazaru
Novi Pazar, Srbija
s.plojovic@uninp.edu.rs

Enis Ujkanović, doc. dr

Internacionalni – Univerzitet u Novom Pazaru
Novi Pazar, Srbija
e.ujkanovic@uninp.edu.rs

Senad Bušatlić, doc. dr

International University of Sarajevo
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
sbusatlic@ius.edu.ba

Ognjen Ridić, doc. dr

International University of Sarajevo
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
oggi.ridic@gmail.com

Apstrakt

U ovom radu autori pokušavaju odrediti moguće pravce promena u cilju usklađivanja rada Fonda PIO sa trenutnim prilivima sredstava. Kao osnovu analize autori su uzeli statističku evidenciju fonda PIO koja je dostupna na internetu, a koja pokazuje podatke za dan 12.12.2013. godine. Ovim istraživanjem autori žele pokazati da je korekcijama unutar već formiranih statističkih platnih razreda moguće optimizovati rad fonda na takav način da se ne ugroze oni penzioneri sa najnižim penzijama.

Ključne riječi: optimizacija, model, standard, penzija

POSSIBLE MODELS FOR CHANGING THE AMOUNT OF PENSIONS AND THEIR EFFECT ON THE NATIONAL PENSION FUND

Abstract

In this paper, the authors are attempting to determine the possible directions of changing pensions in order to harmonize the work of the Pension Fund with the current inflow of funds. As the basis of analysis, the authors have used statistical records of the national

pension fund which is available on the internet and shows data for the day 12/12/2013. In this research, authors want to show that it is possible to optimize the work of the Fund through corrections within the already established statistical salary grades in such a manner that those pensioners with low pensions will not have any disadvantages.

Keywords: optimization, model, standard, pension

JEL codes: E62

UVOD

U ovom radu autori razmatraju poslovanje PIO fonda u trenutnim uslovima i razmatranje raspodele sredstava u delu penzija koje se isplaćuju zaposlenim licima. Cilj rada je da se ustanovi mogući model korekcije isplata PIO Fonda korisnicima koji bi imao najveći efekat na smanjenje ukupne mesečne isplate a istovremeno i najmanji efekta na socijalnu sliku penzionera.

Metode rada: U samom radu autori su krenuli od redovne statistike koju fond PIO daje na kraju svake godine i smatrali su da penziju treba orijentisati u odnosu na minimalnu mesečnu zaradu koju propisuje ministarstvo na mesečnom nivou. Autori u svom radu koriste intervale zarada to jest platne razrede kako su oni definisani u statističkom izveštaju Fonda i svoje istraživanje oslanjaju na modifikaciju istih pod ostalim nepromenjenim uslovima.

Početna hipoteza je da se može ostvariti smanjenje isplata iz Fonda Pio za penzije zaposlenim licima u iznosu većem od 10% a da se bitno ne naruči socijalna karta penzionera koji iste isplate primaju.

PREZENTACIJA MODELA

Penzijski sistem Srbije je Bizmarkovog tipa i usmeren je na održanje prihoda u starosti. Cilj mu je obezbeđenje životnog standarda radnika nakon isteka njihove sposobnosti da rade.

Fond PIO je 12.12.2013. godina na svojoj evidenciji imao 809.421 lice koje prima penzije od fonda po osnovu statusa zaposlenih lica. Ukupna izdvajanja iz fonda po ovom osnovu su iznosila 23.946.420.650 dinara: [1]

Tabela 1. Izdvajanja Fonda po vrstama penzija na dan 31.12.2013.
Izvor: PIO

Visina penzije	Starosne penzije	Invalidske penzije	Porodične penzije	Ukupno
do 13.221,89	44.156	14.117	89.742	148.015
13.221,90 (25%)	51.589	40.765	128	92.482
13.221,91 - 15.684,03	26.681	18.554	43.663	88.898
15.684,04 - 17.500,00	33.828	25.214	27.092	86.134
17.500,01 -	55.694	32.597	34.563	122.854

20.000,00				
20.000,01 - 24.157,00	117.858	52.915	46.284	217.057
24.157,01 - 25.567,00	34.924	14.090	11.144	60.158
25.567,01 - 26.179,00	14.185	4.333	4.741	23.259
26.179,01 - 32.500,00	151.400	45.356	30.798	227.554
32.500,01 - 39.000,00	108.258	25.025	18.316	151.599
39.000,01 - 45.558,00	65.348	13.034	10.345	88.727
45.558,01 - 50.820,00	31.168	6.247	4.550	41.965
50.820,01 - 70.071,00	58.154	8.635	4.703	71.492
70.071,01 - 85.200,20	11.822	1.203	209	13.234
85.200,21	1.444	123	1	1.568
85.200,22 - 90.211,98	1.032	30	17	1.079
90.211,99	202	0	0	202
90.212,00 - 115.012,21	1.521	37	19	1.577
115.012,22	23	0	0	23
115.012,23 - 121.065,49	69	0	2	71
121.065,50	63	1	0	64
121.065,51 i više	2	0	2	4
Ukupno	809.421	302.276	326.319	1.438.016
Prosečna penzija	29.584,63	23.793,75	19.938,93	26.178,53
Neto sred. za penzije	23.946.420.650	7.192.280.529	6.506.450.679	37.645.151.857,73

Autori su za cilj imali da formiraju model koji će pokazati mogućnost smanjenja ovih izdvajanja za više od 10% sa minimalnim uticajem na socijalnu kartu primalaca ovih sredstava.

MODEL SA PROGRESIVNIM RASTOM STOPE SMANJENJA PENZIJA 1 (MPG MODEL)

U svojoj analizi autori su se fokusirali na minimalnu mesečnu zaradu koja je za mesec januar 2014. godine iznosila 21.160,00 dinara. Ta vrednost je uzeta kao bazna. Platne razrede iznad i ispod ove vrednosti smo modifikovali po progresivnom principu: za svaki platni razred iznad smanjenje je za jedna procenat više i za svaki platni razred ispod ove vrednosti smanjenje je za jedan procenat manje, progresivno. Sve do iznosa trostruke minimalne zarade i ukupnog smanjenja od 40%. Nakon toga smanjenje po platnim razredima je za po jedan %, linearno.

Na osnovu prezetnovanih podataka vidimo da ukoliko primenimo MPG model imamo isti ili povećan iznos penzija za prvih šest platnih razreda koji čini 329.806 penzionera. Ukupan iznos povećanja plaćanja iz Fonda PIO za ove penzionere bi na mesečnom iznosu bio 206.202.381,05 dinara. Prvoj kategoriji penzionera koji imaju penzije ispod 13.221,89 dinara prosečno povećanje penzije bi iznosilo 1983,28 din, sledećoj kategoriji 1322,19 din. Dok bi s druge strane onima sa najvećim penzijama, od preko 121.065,51 dinar smanjenje penzije bilo za 48.426,20 din.

Tabela br. 2 – Poređenje trenutnog modela i MPG modela

R.br.	Sredina platnog razreda bez modifikacije	Broj primalaca penzije	Promena u % MPG model	% Efekat MPG model	Modifikovana isplata penzije MPG model	Razlika u mesečnom iznosu penzije MPG model
1	13.221,89	44.156	-15	115	15.205,17	1983,28
2	13.221,90	51.589	-10	110	14.544,09	1322,19
3	14.452,97	26.681	-6	106	15.320,15	867,18
4	16.592,02	33.828	-3	103	17.089,78	497,76
5	18.750,00	55.694	-1	101	18.937,51	187,50
6	22.078,50	117.858		100	22.078,51	0,00
7	24.862,00	34.924	1	99	24.613,38	-248,62
8	25.873,00	14.185	3	97	25.096,81	-776,19
9	29.339,50	151.400	6	94	27.579,13	-1760,37
10	35.750,00	108.258	10	90	32.175,00	-3575,00
11	42.279,00	65.348	15	85	35.937,15	-6341,85
12	48.189,00	31.168	21	79	38.069,31	-10119,69
13	60.445,50	58.154	28	72	43.520,76	-16924,74
14	77.635,60	11.822	36	64	49.686,79	-27948,82
15	85.200,21	1.444	40	60	51.120,13	-34080,08
16	87.706,10	1.032	40	59	51.746,60	-35082,44
17	90.211,99	202	40	58	52.322,95	-36084,80
18	102.612,10	1.521	40	57	58.488,90	-41044,84
19	115.012,22	23	40	56	64.406,84	-46004,89
20	118.038,86	69	40	55	64.921,37	-47215,54
21	121.065,50	63	40	54	65.375,37	-48426,20
22	121.065,51	2	40	54	65.375,38	-48426,20

Grafički prikazano poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog MPG modela, na nivou pojedinačnih isplata kao što je prikazano na grafiku 1.

Grafikon 1. - Poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog MPG modela

Na ovaj način ostvaren bi bio sledeći efekat na ukupne izdatke PIO Fonda za penzije koje se plaćaju penzionerima koji su stvarili svoje pravo na penziju kao zaposlena lica kao što je prikazano u tabeli broj 3.

Tabela br. 3. - Efekat na ukupne izdatke PIO Fonda poređenje trenutnog i MPG modela

R.br.	Trosak zarade ne modifikovan u dinarima	Trosak zarade modifikovan u dinarima MPG	Apsolutna razlika u dinarima MPG	Odnos1 u %
1	583.825.774,84	671.399.641,07	87.573.866,23	115,00
2	682.104.599,10	750.315.059,01	68.210.459,91	110,00
3	385.619.692,57	408.756.874,12	23.137.181,55	106,00
4	561.274.852,56	578.113.098,14	16.838.245,58	103,00
5	1.044.262.778,47	1.054.705.406,25	10.442.627,78	101,00
6	2.602.128.442,29	2.602.128.442,29	0,00	100,00
7	868.280.662,62	859.597.855,99	-8.682.806,63	99,00
8	367.008.575,93	355.998.318,65	-11.010.257,28	97,00
9	4.442.001.057,00	4.175.480.993,58	-266.520.063,42	94,00
10	3.870.224.041,29	3.483.201.637,16	-387.022.404,13	90,00
11	2.762.848.418,74	2.348.421.155,93	-414.427.262,81	85,00
12	1.501.954.907,84	1.186.544.377,19	-315.410.530,65	79,00
13	3.515.147.897,77	2.530.906.486,39	-984.241.411,38	72,00
14	917.808.122,31	587.397.198,28	-330.410.924,03	64,00
15	123.029.103,24	73.817.461,94	-49.211.641,30	60,00
16	90.512.695,20	53.402.490,17	-37.110.205,03	59,00

17	18.222.821,98	10.569.236,75	-7.653.585,23	58,00
18	156.073.011,71	88.961.616,67	-67.111.395,03	57,00
19	2.645.281,06	1.481.357,39	-1.163.923,67	56,00
20	8.144.681,34	4.479.574,74	-3.665.106,60	55,00
21	7.627.126,50	4.118.648,31	-3.508.478,19	54,00
22	242.131,02	130.750,75	-111.380,27	54,00
	24.510.986.675,37	21.829.927.680,78	-2.681.058.994,59	89,06

Na osnovu ovog modela možemo primetiti da se ublažio indeks rasta penzija po platnim razredima, kao i to da je ostvareno smanjenje isplata u ukupnom iznosu od 2.681.058.994,59 dinara što iznosi više od 10% smanjenja isplata za penzije po za lica koja su stekla penziju kao zaposlena lica. Grafički prikazano poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog modela, na nivou pojedinačnih isplata izgleda kao na grafikonu broj 2.:

Grafikon br. 2.- Poređenje trenutnog modela isplate penzije i MPG modela, na nivou pojedinačnih isplata

Na kraju dela rada koji govori o MPG modelu trebamo dati obrazloženje da smo model sa progresivnom stopom smanjenja penzija smatrali opravdanim za izlaganja u ovom radu, pre svega na insistiranje prof. Plojovića, koji se zalagao za tezu da su penzioneri koji danas imaju penzija u najvišim iznosima svo vreme svog rada bili privilegovani od strane poslodavca - države. I da nije u redu da se te privilegije toliko ističu i onda kada znamo da je PIO fond u veoma teškoj situaciji, to jest da nije likvidan. Da je naš PIO fond formulisan po nekom drugim principu a ne po principu protočnog bojlera i međugeneracijske solidarnosti princip progresivnog smanjenja penzija ne bi bio opravdan, ali u slučaju fonda Srbije autori smatraju da je opravdan i da bi se mogao primeniti.

MODEL SA PROGRESIVNIM RASTOM STOPE SMANJENJA PENZIJA 2 (MPL MODEL)

U svojoj analizi autori su se fokusirali na minimalnu mesečnu zaradu koja je za mesec januar 2014. godine iznosila 21.160,00 dinara. Ta vrednost je uzeta kao bazna. Platne razrede iznad i ispod ove vrednosti smo modifikovali po progresivnom principu: za svaki platni razred iznad smanjenje je za po tri procenta veće i za svaki platni razred ispod ove vrednosti smanjenje je za tri procenta manje manje, progresivno. Sve do iznosa ukupnog smanjenja od 30%. Nakon toga smanjenje po platnim razredima nije projektovano. Tabelarni prikaz dat je u tabeli br. 4.

Tabela br. 4 – Poređenje trenutnog modela i MPL modela

R.br.	Sredina platnog razreda bez modifikacije	Broj primalaca penzije	Promena u % MPL model	% Efekta MPL model	Modifikovana isplata penzije MPL model	Razlika u mesečnom iznosu penzije MPL Model
1	13.221,89	44.156	-15	115	15.205,17	1983,284
2	13.221,90	51.589	-12	112	14.808,53	1586,628
3	14.452,97	26.681	-9	109	15.753,74	1300,767
4	16.592,02	33.828	-6	106	17.587,54	995,5212
5	18.750,00	55.694	-3	103	19.312,51	562,5002
6	22.078,50	117.858	0	100	22.078,51	0
7	24.862,00	34.924	3	97	24.116,14	-745,86
8	25.873,00	14.185	6	94	24.320,62	-1552,38
9	29.339,50	151.400	9	91	26.698,95	-2640,56
10	35.750,00	108.258	12	88	31.460,00	-4290
11	42.279,00	65.348	15	85	35.937,15	-6341,85
12	48.189,00	31.168	18	82	39.514,98	-8674,02
13	60.445,50	58.154	21	79	47.751,95	-12693,6
14	77.635,60	11.822	24	76	59.003,06	-18632,5
15	85.200,21	1.444	27	73	62.196,15	-23004,1
16	87.706,10	1.032	30	70	61.394,27	-26311,8
17	90.211,99	202	30	70	63.148,39	-27063,6
18	102.612,10	1.521	30	70	71.828,47	-30783,6
19	115.012,22	23	30	70	80.508,55	-34503,7
20	118.038,86	69	30	70	82.627,20	-35411,7
21	121.065,50	63	30	70	84.745,85	-36319,7
22	121.065,51	2	30	70	84.745,86	-36319,7

Na osnovu prezenovanih podataka vidimo da ukoliko primenimo MPL model imamo isti ili povećan iznos penzija za prvih šest platnih razreda koji čini 329.806 penzionera. Ukupan iznos povećanja plaćanja iz Fonda PIO za ove penzionere bi na mesečnom iznosu bio 269.136.564,96 dinara. Prvoj kategoriji penzionera koji imaju penzije ispod 13.221,89 dinara prosečno povećanje penzije bi iznosilo kao i u MPG modelu 1983,28 din, ali bi sledećim kategorijama povećanje bilo veće nego u MPG

modelu. S druge strane onima sa najvećim penzijama, od preko 121.065,51 dinar smanjenje penzije bilo za 36.319,70 din.

Grafički prikazano poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog MPG modela, na nivou pojedinačnih isplata prikazano je na grafiku br. 3.

Grafik 3. - Poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog MPL modela

Na ovaj način- primenom MPL modela ostvaren bi bio sledeći efekat na ukupne izdatke PIO Fonda za penzije koje se plaćaju penzionerima koji su ostvarili svoje pravo na penziju kao zaposlena lica prikazano je u tabeli broj 5.

Tabela br. 5. - Efekat na ukupne izdatke PIO Fonda poređenje trenutnog i MPL modela

R.br.	Trosak zarade ne modifikovan u dinarima	Trosak zarade modifikovan u dinarima MPL	Apsolutna razlika u dinarima MPL	Odnos1 u %
1	583.825.774,84	671.399.641,07	87.573.866,23	115,00
2	682.104.599,10	763.957.150,99	81.852.551,89	112,00
3	385.619.692,57	420.325.464,90	34.705.772,33	109,00
4	561.274.852,56	594.951.343,71	33.676.491,15	106,00
5	1.044.262.778,47	1.075.590.661,82	31.327.883,35	103,00
6	2.602.128.442,29	2.602.128.442,29	0,00	100,00
7	868.280.662,62	842.232.242,74	-26.048.419,88	97,00
8	367.008.575,93	344.988.061,37	-22.020.514,56	94,00
9	4.442.001.057,00	4.042.220.961,87	-399.780.095,13	91,00
10	3.870.224.041,29	3.405.797.156,34	-464.426.884,95	88,00
11	2.762.848.418,74	2.348.421.155,93	-414.427.262,81	85,00
12	1.501.954.907,84	1.231.603.024,43	-270.351.883,41	82,00
13	3.515.147.897,77	2.776.966.839,24	-738.181.058,53	79,00
14	917.808.122,31	697.534.172,96	-220.273.949,35	76,00
15	123.029.103,24	89.811.245,37	-33.217.857,87	73,00

16	90.512.695,20	63.358.886,64	-27.153.808,56	70,00
17	18.222.821,98	12.755.975,39	-5.466.846,59	70,00
18	156.073.011,71	109.251.108,19	-46.821.903,51	70,00
19	2.645.281,06	1.851.696,74	-793.584,32	70,00
20	8.144.681,34	5.701.276,94	-2.443.404,40	70,00
21	7.627.126,50	5.338.988,55	-2.288.137,95	70,00
22	242.131,02	169.491,71	-72.639,31	70,00
	24.510.986.675,37	22.106.354.989,18	-2.404.631.686,19	90,19

Na osnovu ovog modela možemo primetiti da se ublažio indeks rasta penzija po platnim razredima, kao i to da je ostvareno smanjenje isplata u ukupnom iznosu od 2.404.631.686,19 dinara što iznosi 9,81% smanjenja isplata za penzije po za lica koja su stekla penziju kao zaposlena lica. Grafički prikazano poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog modela, na nivou pojedinačnih isplata predstavljeno je na grafiku br. 4:

Grafikon br. 4.- Poređenje trenutnog modela isplate penzije i MPL modela, na nivou pojedinačnih isplata

Projektovani MPL model je takođe zasnovan na progresivnom rastu stope smanjenja penzija ali je za razliku od MPG modela rast stope za po tri procentna poena pri svakom novom razredu sve do 30% koliko iznosi najveće smanjenje penzije. Model je tu stao sa povećanjem stope smanjenja penzija jer je već na tom nivo ostvarena ukupno smanjenje izdataka za penzije od 10% na mesečnom nivou.

MODEL KOJI JE PREDLOŽILA VLADA R. SRBIJE (VRS MODEL)

Model koji je predložila Vlada Republike Srbije podrazumeva linearno smanjenje penzija u iznosu od 10% svim primaocima penzija s tim što se smanjenje ne odnosi na ukupna iznos penzije već samo na deo iznad 25.000,00 din. pod uslovom da im iznos penzije nakon smanjenja ne sme biti ispod 25.000,00 dinara. To bi u tabelarnom prikazu, na našem uzorku penzionera koji su svoje penzije ostvarili u svojstvu zaposlenih predstavljeno je u tabeli br. 6.

Tabela br. 6 – Poređenje trenutnog modela i VRS modela

R.br.	Sredina platnog razreda bez modifikacije	Broj primalaca penzije	Promena u % VRS model	% Efekta VRS model	Modifikovana isplata penzije VRS model	Razlika u mesečnom iznosu penzije VRS Model
1	13.221,89	44.156	0	100,00	13.221,89	0
2	13.221,90	51.589	0	100,00	13.221,90	0
3	14.452,97	26.681	0	100,00	14.452,97	0
4	16.592,02	33.828	0	100,00	16.592,02	0
5	18.750,00	55.694	0	100,00	18.750,01	0
6	22.078,50	117.858	0	100,00	22.078,51	0
7	24.862,00	34.924	0	100,00	24.862,01	0
8	25.873,00	14.185	10	99,66	25.785,70	-87,3005
9	29.339,50	151.400	10	98,52	28.905,55	-433,95
10	35.750,00	108.258	10	96,99	34.675,00	-1075
11	42.279,00	65.348	10	95,91	40.551,10	-1727,9
12	48.189,00	31.168	10	95,19	45.870,10	-2318,9
13	60.445,50	58.154	10	94,14	56.900,95	-3544,55
14	77.635,60	11.822	10	93,22	72.372,04	-5263,56
15	85.200,21	1.444	10	92,93	79.180,19	-6020,02
16	87.706,10	1.032	10	92,85	81.435,49	-6270,61
17	90.211,99	202	10	92,77	83.690,79	-6521,2
18	102.612,10	1.521	10	92,44	94.850,89	-7761,21
19	115.012,22	23	10	92,17	106.011,00	-9001,22
20	118.038,86	69	10	92,12	108.734,97	-9303,89
21	121.065,50	63	10	92,06	111.458,95	-9606,55
22	121.065,51	2	10	92,06	111.458,96	-9606,55

Na osnovu predstavljenog modela vidimo da se svim primaocima penzija koji imaju penzije manje od 25.000,00 dinara ne smanjuje penzija. S druge strane svim onima koji imaju primanja preko 25.000,00 dinara smanjuje se penzija u iznosu od 10% od razlike. Međutim kada pogledamo efektivno smanjenje penzija na mesečnom iznosu vidimo da ono iznosi najviše 92,06%.

Ukoliko grafički predstavimo efekte ovog modela na nivou mesečnih penzija koje primaju lica predstavljeno je grafikom 5.

Grafikon 5. - Poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog VRS modela

Na ovaj način- primenom VRS modela ostvaren bi bio sledeći efekat na ukupne izdatke PIO Fonda za penzije koje se plaćaju penzionerima koji su ostvarili svoje pravo na penziju kao zaposlena lica, predstavljeno u tabeli br. 7.

Tabela br. 7. - Efekat na ukupne izdatke PIO Fonda poređenje trenutnog i VRS modela

R.br.	Trošak zarade ne modifikovan u dinarima	Trošak zarade modifikovan u dinarima VRS	Apsolutna razlika u dinarima VRS	Odnos1 u %
1	583.825.774,84	583.825.774,84	0,00	100,00
2	682.104.599,10	682.104.599,10	0,00	100,00
3	385.619.692,57	385.619.692,57	0,00	100,00
4	561.274.852,56	561.274.852,56	0,00	100,00
5	1.044.262.778,47	1.044.262.778,47	0,00	100,00
6	2.602.128.442,29	2.602.128.442,29	0,00	100,00
7	868.280.662,62	868.280.662,62	0,00	100,00
8	367.008.575,93	365.770.218,33	-1.238.357,59	99,66
9	4.442.001.057,00	4.376.300.951,30	-65.700.105,70	98,52
10	3.870.224.041,29	3.753.846.637,16	-116.377.404,13	96,99
11	2.762.848.418,74	2.649.933.576,87	-112.914.841,87	95,91
12	1.501.954.907,84	1.429.679.417,06	-72.275.490,78	95,19
13	3.515.147.897,77	3.309.018.107,99	-206.129.789,78	94,14
14	917.808.122,31	855.582.310,08	-62.225.812,23	93,22
15	123.029.103,24	114.336.192,92	-8.692.910,32	92,93
16	90.512.695,20	84.041.425,68	-6.471.269,52	92,85
17	18.222.821,98	16.905.539,78	-1.317.282,20	92,77
18	156.073.011,71	144.268.210,53	-11.804.801,17	92,44
19	2.645.281,06	2.438.252,95	-207.028,11	92,17

20	8.144.681,34	7.502.713,21	-641.968,13	92,12
21	7.627.126,50	7.021.913,85	-605.212,65	92,06
22	242.131,02	222.917,92	-19.213,10	92,06
	24.510.986.675,37	23.844.365.188,08	-666.621.487,29	97,28

Na osnovu VRS modela možemo primetiti da se ublažio indeks rasta penzija po platnim razredima, kao i to da je ostvareno smanjenje isplata u ukupnom iznosu od 666.621.487,29 dinara što iznosi 2,72% smanjenja isplata za penzije po za lica koja su stekla penziju kao zaposlena lica. Grafički prikazano poređenje trenutnog modela isplate penzije i predloženog modela, na nivou pojedinačnih isplata dato je u grafikonu br. 6.

Grafikon br. 6.- Poređenje trenutnog modela isplate penzije i VRS modela, na nivou pojedinačnih isplata

Projektovani VRS model omogućava najmanje ukupno smanjenje penzija i to smanjenje je u stvari samo na nivou od 2,72%. Smatramo da se ovakvim smanjenjem penzija neće postići makroekonomski efekat. Jer je realno smanjenje penzija u ovom iznosu moglo da se odredi i linearno, a to znači da bi u tom slučaju penzioner iz dela onih koji primaju platu manju od 13.221,89 imao smanjenje mesečne penzije manje od 395 dinara.

POREĐENJE TRENUTNOG I MPG, MPL I VRS MODELA ISPLATA PENZIJA LICIMA KOJA SU STATUS PENZIONERA STEKLI KAO ZAPOSLENI

U ovom delu ćemo izvršiti poređenje predloženih modela na nivou mesečnih primanja penzionera i na nivou ukupnih izdataka Fonda PIO.

Poređenje na nivou primanja pojedinačnih penzionera prikazano je u tabeli br. 8.

Tabela br. 8. - Poređenje na nivou primanja pojedinačnih penzionera

<i>Isplata po trenutnom načinu</i>	<i>Modifikovana isplata penzije MPG model</i>	<i>Modifikovana isplata penzije MPL model</i>	<i>Modifikovana isplata penzije VRS model</i>	Razlika u mesečnom iznosu penzije MPG model	Razlika u mesečnom iznosu penzije MPL Model	Razlika u mesečnom iznosu penzije VRS Model
13.221,89	15.205,17	15.205,17	13.221,89	1983,28	1983,284	0
13.221,90	14.544,09	14.808,53	13.221,90	1322,19	1586,628	0
14.452,97	15.320,15	15.753,74	14.452,97	867,18	1300,767	0
16.592,02	17.089,78	17.587,54	16.592,02	497,76	995,5212	0
18.750,00	18.937,51	19.312,51	18.750,01	187,5	562,5002	0
22.078,50	22.078,51	22.078,51	22.078,51	0	0	0
24.862,00	24.613,38	24.116,14	24.862,01	-248,62	-745,86	0
25.873,00	25.096,81	24.320,62	25.785,70	-776,19	-1552,38	-87,3005
29.339,50	27.579,13	26.698,95	28.905,55	-1760,37	-2640,56	-433,95
35.750,00	32.175,00	31.460,00	34.675,00	-3575	-4290	-1075
42.279,00	35.937,15	35.937,15	40.551,10	-6341,85	-6341,85	-1727,9
48.189,00	38.069,31	39.514,98	45.870,10	-10119,69	-8674,02	-2318,9
60.445,50	43.520,76	47.751,95	56.900,95	-16924,74	-12693,6	-3544,55
77.635,60	49.686,79	59.003,06	72.372,04	-27948,82	-18632,5	-5263,56
85.200,21	51.120,13	62.196,15	79.180,19	-34080,08	-23004,1	-6020,02
87.706,10	51.746,60	61.394,27	81.435,49	-35082,44	-26311,8	-6270,61
90.211,99	52.322,95	63.148,39	83.690,79	-36084,8	-27063,6	-6521,2
102.612,10	58.488,90	71.828,47	94.850,89	-41044,84	-30783,6	-7761,21
115.012,22	64.406,84	80.508,55	106.011,00	-46004,89	-34503,7	-9001,22
118.038,86	64.921,37	82.627,20	108.734,97	-47215,54	-35411,7	-9303,89
121.065,50	65.375,37	84.745,85	111.458,95	-48426,2	-36319,7	-9606,55
121.065,51	65.375,38	84.745,86	111.458,96	-48426,2	-36319,7	-9606,55

Lako možemo uočiti da je model MPL najpovoljniji za one grupe penzionera koje imaju primanja manja od minimalne mesečne zarade jer u po svim platnim razredima najveći iznosi penzija su baš u ovom modelu za ovaj deo populacije penzionera. Nakon toga sledi model MPG koji je takođe povoljan za ovaj deo populacije penzionera, dok ostala dva modela ne prave nikakve promene u delu populacije čija je penzija manja od minimalne mesečne zarade.

U drugom delu raspodele, onom gde su penzioneri sa većim primanjima vidimo da MPG model najviše utiče na smanjivanje njihovih primanja to jest penzija, zatim MPL model, koji takođe značajno utiče na smanjenje penzija ove populacije i na kraju je model VRS koji ima najmanji uticaj na ovaj deo distribucije.

Distribucije prosečnih penzija po platnim grupama, grafički je predstavljena grafikonom br. 7.

Grafikon br. 7 – Poređenje predloženih modela na nivou mesečnih primanja penzionera – iznos penzije

Kada govorimo o primanjima pojedinaca na mesečnom nivou takođe trebamo istaći i to da se razlike u pojedinačnim penzijama takođe značajno razlikuju i to je predstavljeno u grafiku br. 8.

Grafikon br. 8 – Poređenje predloženih modela na nivou mesečnih primanja penzionera – iznos razlike

Ako sada promenu na nivou ličnih penzija prebacimo na nivo ukupnih izdataka PIO fonda, po različitim modelima dobićemo iznose predstavljene u tabeli broj 9.

Tabela br. 9. - Poređenje na nivou ukupnih izdataka PIO Fonda

Trošak zarade ne modifikovan u 000 dinara	Trošak zarade modifikovan u 000 dinara MPG	Trošak zarade modifikovan u 000 dinara MPL	Trošak zarade modifikovan u 000 dinara VRS	Apsolutna razlika u 000 dinara MPG	Apsolutna razlika u 000 dinara MPL	Apsolutna razlika u 000 dinara VRS
583.826	671.400	671.400	583.826	87.574	87.574	0
682.105	750.315	763.957	682.105	68.210	81.853	0
385.620	408.757	420.325	385.620	23.137	34.706	0
561.275	578.113	594.951	561.275	16.838	33.676	0
1.044.263	1.054.705	1.075.591	1.044.263	10.443	31.328	0
2.602.128	2.602.128	2.602.128	2.602.128	0	0	0
868.281	859.598	842.232	868.281	-8.683	-26.048	0
367.009	355.998	344.988	365.770	-11.010	-22.021	-1.238
4.442.001	4.175.481	4.042.221	4.376.301	-266.520	-399.780	-65.700
3.870.224	3.483.202	3.405.797	3.753.847	-387.022	-464.427	-116.377
2.762.848	2.348.421	2.348.421	2.649.934	-414.427	-414.427	-112.915
1.501.955	1.186.544	1.231.603	1.429.679	-315.411	-270.352	-72.275
3.515.148	2.530.906	2.776.967	3.309.018	-984.241	-738.181	-206.130
917.808	587.397	697.534	855.582	-330.411	-220.274	-62.226
123.029	73.817	89.811	114.336	-49.212	-33.218	-8.693
90.513	53.402	63.359	84.041	-37.110	-27.154	-6.471
18.223	10.569	12.756	16.906	-7.654	-5.467	-1.317
156.073	88.962	109.251	144.268	-67.111	-46.822	-11.805
2.645	1.481	1.852	2.438	-1.164	-794	-207
8.145	4.480	5.701	7.503	-3.665	-2.443	-642
7.627	4.119	5.339	7.022	-3.508	-2.288	-605
242	131	169	223	-111	-73	-19
24.510.987	21.829.928	22.106.355	23.844.365	2.681.059	2.404.632	-666.621

Na osnovu trenutnog modela obračuna i isplata penzija ukupni izdaci za penzije na mesečnom nivou iznose 24.510.986.675,38 dinara. Ovi modeli koje su autori preložili upravo imaju za cilj da smanje ukupne izdatke na mesečnom nivou. Najbolje rezultate na tom polju dao je model MPG po kojem ukupni mesečni izdaci za penzije u grupi penzionera kjoji su status penzionera stekli kao zaposlena lica iznosi 21.829.928.000,00 dinara. Po modelu MPL ukpni mesečni izdaci su 22.106.355.000,00 dinara, dok su po modelu VRS ukupni mesečni izdaci 23.844.365.000,00 dinara. Grafički predstavljena distribucija po izleda :

Grafikon br. 9 – Poređenje predloženih modela na nivou ukupnih izdataka za penzije na mesečnom nivou

ZAKLJUČAK

Na osnovu ovih dosadašnjih prikaza, bilo kroz tabele ili kroz grafikone, došli smo do dijela koji tretira uštedu na nivou mesečnih izdataka u zbirnom iznosu.

Model koji pruža najveću uštedu Fondu PIO je model MPG koji fondu pio pruža uštedu na mesečnom nivou od 2.681.058.994,59 dinara što iznosi više od 10% smanjenja isplata za penzije po za lica koja su stekla penziju kao zaposlena lica.

Po efektivnosti je nakon toga MPL model kojim se ostvaruje smanjenje isplata u ukupnom iznosu od 2.404.631.686,19 dinara što iznosi 9,81% smanjenja isplata za penzije po za lica koja su stekla penziju kao zaposlena lica.

Kada govorimo o uštedama na mesečnom nivou u ukupnom iznos najmanji efekt postiže model VRS koji pruža omogućava najmanje ukupno smanjenje penzija od - 666.621.000,00 dinara i to smanjenje je u stvari samo na nivou od 2,72%.

Na ovaj način smo pokazali da se primenom modela MPG i MPL može potvrditi hipoteza da se može smanjiti ukupno izdvajanje za penzije za one penzionere koji su status pensionera stekli kao zaposlena lica za 10% a da se bitno ne ugrozi socijalni status pensionera.

Istovremeno smo pokazali da je uticaj predloženih mera Vlade R. Srbije na nivou uštede od približno 3%.

BIBLIOGRAFIJA

1. <http://www.pio.rs/images/dokumenta/statistike/2014/MESECNI%20BILTEN%20-%20DECEMBAR%202013.pdf>, preuzeto sa sajta 05.08.2014.
2. Arsić, V., (2005) Pretpostavke i perspektive reforme penzijskog sistema u Srbiji, Finansije, br. 1-6,
3. Bećirović, S., Plojović, Š., Ujkanović, E. (2010) Consequences of rising public debts, International Scientific Conference "Management 2010", Kruševac: Univerzitet Union, pp. 61-66
4. Jakšić M., (2004) Vizija, institucije i privredni razvoj, Economic Annals no 163, October 2004 - December 2004,
5. Plojović Š., Bećirović S., Ujkanović E., (2011) Acceleration of economic growth of Serbia with foreign direct investment: Analyzing the experience of Slovakia, Tehnika, vol. 66, iss. 5, pp. 832-837, 2011
6. Plojovic Š., Statistika, (2009) Univerzitet u Novom Pazaru, Novi Pazar,
7. Stanić K., (2009) Penzijski sistem u Srbiji– dizajn, karakteristike i preporuke, USAID SEGA projekat, Beograd,

RESUME

In this paper, the authors are attempting to determine the possible directions of changing pensions in order to harmonize the work of the Pension Fund with the current inflow of funds. As the basis of analysis, the authors have used statistical records of the national pension fund which is available on the internet and shows data for the day 12/12/2013.

We have shown that the application of the model MPG and MPL can confirm the hypothesis that it is possible to reduce the total expenditure for pensions for those pensioners who have acquired the status of pensioners as employed persons by 10%, and at the same time we preserve the social status of pensioners. By using these measures, we can reduce the expenditures of the state budget by approximately 3%.